

DE WARANDEMOTE TE VEURNE

De eerste opgravingscampagne op de Warandemote te Veurne (*Arch. Belg.* 213, 152-156) sneed de noordelijke moteflank aan (fig. 32, 1); bij de tweede (*Arch. Belg.* 223, 109-113) werd ten noordwesten van de mote gegraven (fig. 32, 2). De derde campagne richtte zich rechtstreeks op het onderzoek van het moteplateau (fig. 32, 3). Ook nu weer zorgde het stadsbestuur voor de nodige technische en administratieve bijstand. De weersomstandigheden bemoeilijkten in aanzienlijke mate het onderzoek van de pre-motelagen. Deze omvatten het loopvlak van de grote circulaire versterking, woonlagen uit een tweede occupatiefaze (fig. 33, A) en de lagen en constructies van een kleine ringwalversterking, mogelijk de verdedigde woning van de graaf van Vlaanderen (fig. 33, B). In dit rapport worden enkel gegevens over motestructuur en -evolutie medegedeeld.

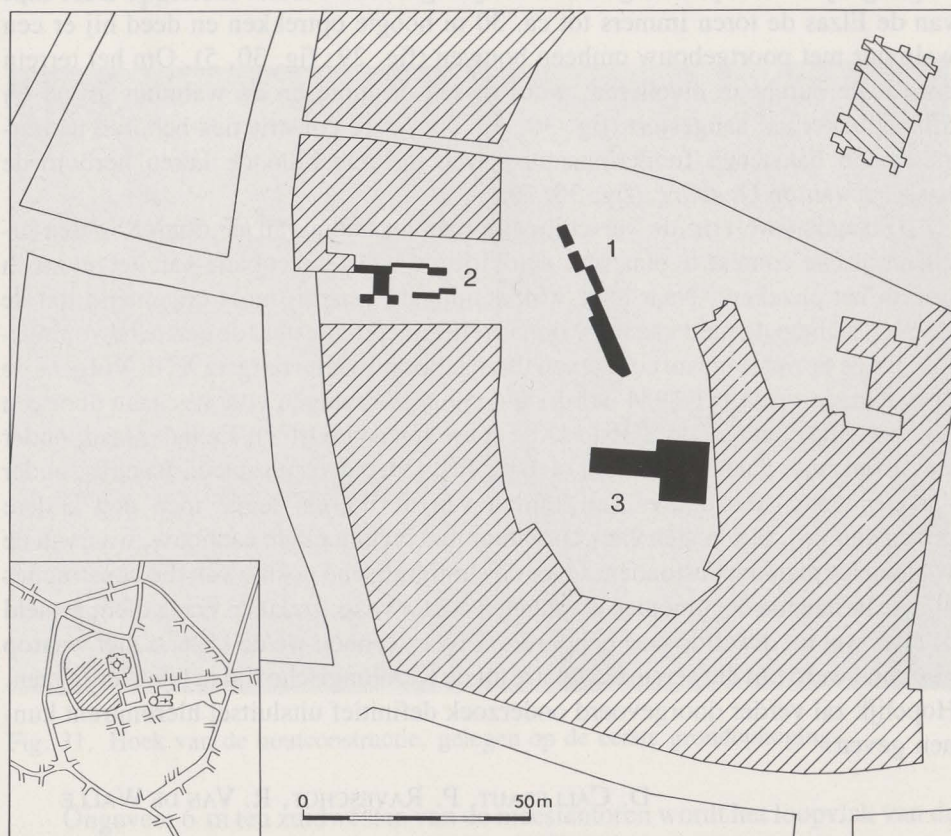

Fig. 32. Lokalisatieplan van de opgravingen 1978 (1), 1979 (2) en 1980 (3).

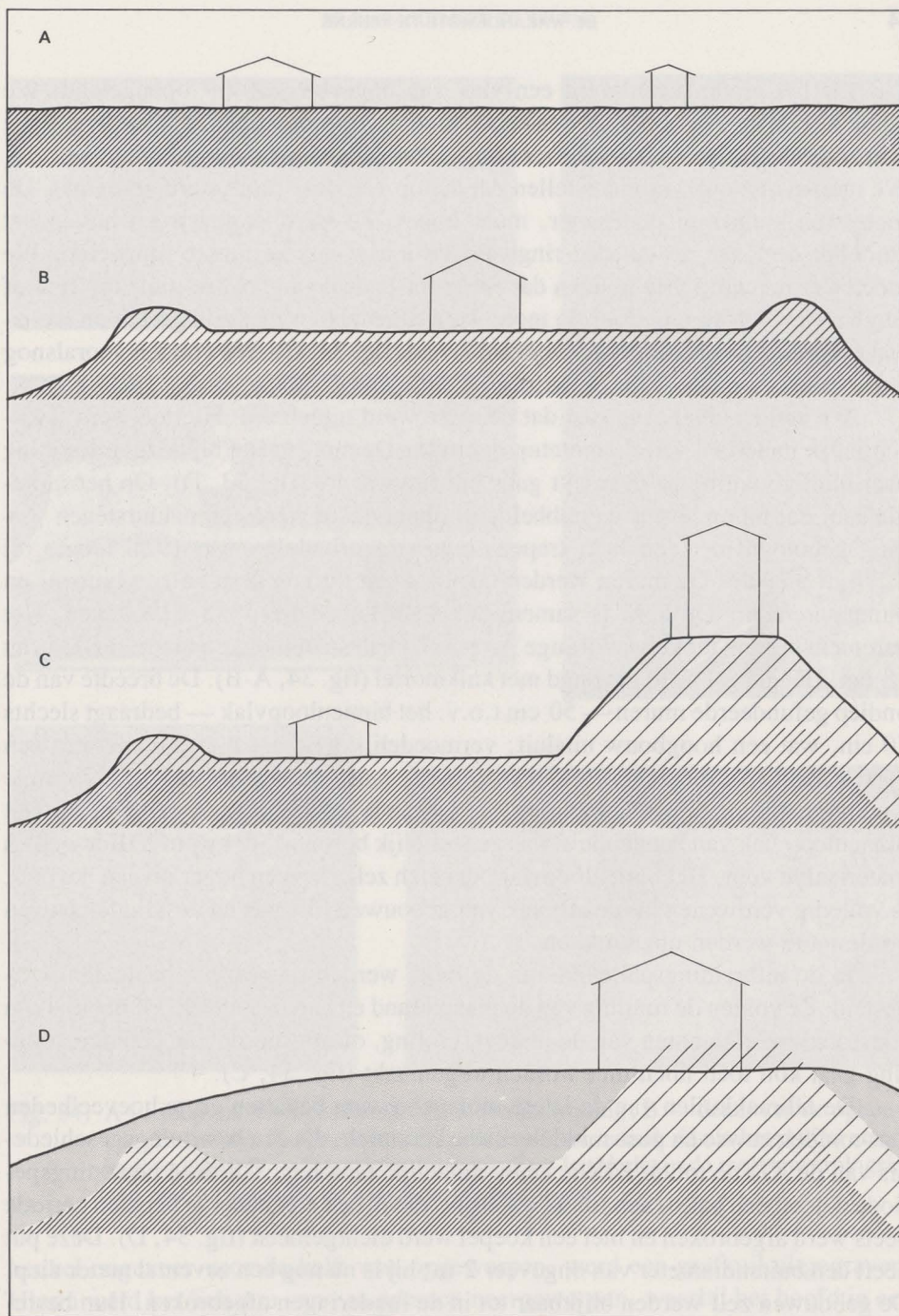

Fig. 33. Evolutie van het site volgens de huidige stand van het onderzoek : A - lagen van de oudste nederzettingen ; B — de periode van de castrale ringwal ; C — de opwerping van de eerste mote ; D — de uitbreiding van de mote met de stenen donjon.

Op het moteplateau werd een vlak van ongeveer 200 m² opengelegd. We vonden er de sporen terug van een eerste moteopwerping, afgedekt door lagen, die wijzen op flankerosie en bodemvorming. Deze lagen lopen door tot het maaiveld. We mogen dan ook veronderstellen dat de top van deze mote werd afgevlakt. De mote was kleiner in doormeter, maar hoger. Ze werd opgeworpen boven het zuidelijk deel van de castrale ringwal, die a.h.w. als kernmote fungeerde. We moeten er rekening mee houden dat het grootste deel van het pre-mote castrum of ringwalversterking niet door de mote werd afgedekt en met zijn gracht en weliswaar lage wal nog een functie (voorhof?) had (fig. 33, C). We vonden vooraansnog geen gebouwsporen uit deze periode.

We stelden eveneens vast dat de mote werd uitgebreid. Hiertoe werd waarschijnlijk materiaal van de motetop gebruikt. De mote kreeg bij deze uitbreiding haar huidige vorm; ze overdekt gans het ringwalsite (fig. 33, D). Op het moteplateau, dat nu ongeveer verdubbelde in oppervlakte werd een natuurstenen woning gebouwd met een licht trapeziumvormig grondplan van 10 m lengte bij 7,5/8 m breedte. De muren werden opgetrokken uit een kern en een binnen- en buitenparement. De kern is samengesteld uit kalk-, ijzer- en silexstenen. Het parement bestaat uit kubusvormige Artesische kalksteenblokken met een zijde van 18 cm. Het geheel werd gevoegd met kalkmortel (fig. 34, A-B). De breedte van de ondiep gefundeerde muren — 50 cm t.o.v. het binnenloopvlak — bedraagt slechts 70 cm, wat een hoogbouw uitsluit; vermoedelijk gaat het hier dus niet om een verschillende verdiepingen tellende donjon, maar eerder om een zaalvormige woning met hooguit één verdieping; dit laatste is echter zuiver hypothetisch. Het binnenloopvlak van het gebouw was gedeeltelijk bewaard; er kwam XIIIde-eeuws materiaal in voor. Het buitenloopvlak, dat zich zeker op een hoger niveau bevond, is volledig verdwenen bij de afbraak van gebouwen, die pas na de Middeleeuwen op de mote werden opgetrokken.

In de uitbreidingspalletten van de mote werden sporen van paalgaten vastgesteld. Ze volgen de ronding van de plateaurand en van de helling. Of het hier om constructieve elementen van de motevergroting, of om sporen van een palissadering gaat kon toch noch niet worden uitgemaakt (fig. 34, C).

De afbraakkuilen van de latere motegebouwen bevatten grote hoeveelheden laat-middeleeuwse en post-middeleeuwse keramiek, die een bewoningsgeschiedenis van de XIVde tot de XIXde eeuw duidelijk aantonen. Uit deze bewoningsperiode dateert een bakstenen ronde waterput, die in een niet nader te bepalen periode deels werd afgebroken en met een koepel werd dichtgemetst (fig. 34, D). Deze put heeft een buitendiameter van ongeveer 2 m; hij is nu nog een zevental meter diep. De gebouwen zelf werden blijkbaar tot in de funderingen afgebroken. Hun bestudering zal moeten geschieden aan de hand van de ikonografie en de verdere opgravingen.

Tenslotte nog een bijzondere vondst, waar vooraansnog geen verklaring voor kan gegeven worden. In de opwerpingslagen van de eerste mote, en dit toen de

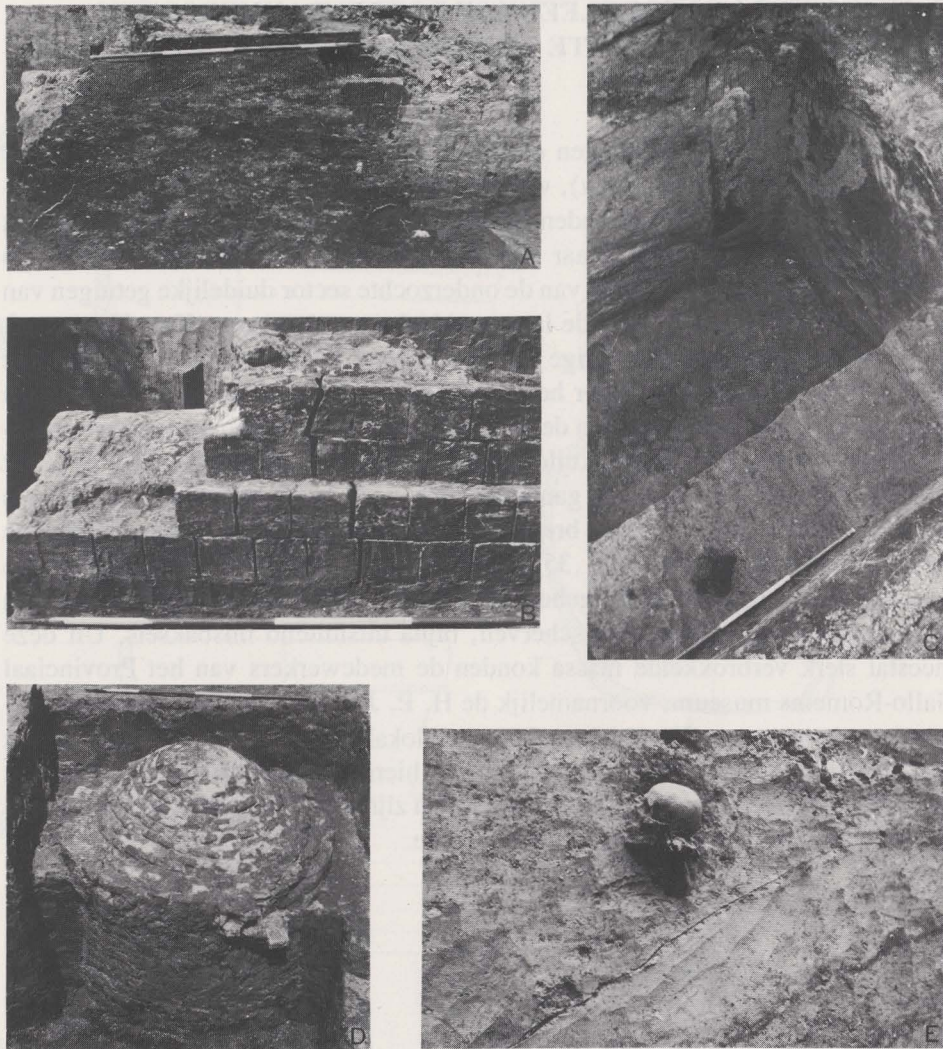

Fig. 34. A — loopvlak en metselwerk van de stenen woning; B — detail van de opbouw van de woning; C — twee houten palen op de moterand: één in het profiel en één in grondplan; D — bakstenen waterput; E — het skelet in de moteopwerpinglagen met rechtsonder de kernmote en de ringwal.

heuvel ongeveer voor de helft was opgeworpen, werd een grafkuil uitgegraven. Hierin werd het lichaam van een persoon neergeworpen, waarbij het hoofd in een getorseerde houding kwam te liggen en één van de armen onder de rug (fig. 34, E). Een instorting, ten gevolge van de hevige regenval, bedolf het skelet opnieuw en verhinderde aldus verder onderzoek.

J. DE MEULEMEESTER